

УКРАЇНА

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
(НУ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»)

Н А К А З

14 квітня 2025 р. Запоріжжя

№ 107-А

Про затвердження інструкцій
з охорони праці в НУ «Запорізька політехніка»

На виконання вимог «Положення про розробку інструкцій з охорони праці» затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці від 29 січня 1998 року № 9, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 7 квітня 1998 року за № 226/2666, «Положення про організацію роботи з ОП та БЖД учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти», затвердженого наказом МОНУ від 26.12.2017 р., № 1669, Положення № 5-ОП «Про розробку інструкцій з охорони праці НУ «Запорізька політехніка» затвердженого наказом ректора від 29.07.24 р., № 142-А.,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити інструкції з охорони праці:

1.1 Редакційно – видавничий відділ (Друкарня)

- Інструкція з охорони праці №626 –ОП для оператора копіювальних та розмножувальних машин;
- Інструкція з охорони праці №627 –ОП при роботі на копіювальних апаратах.

1.2 Кафедра електричних та електронних апаратів ЕЕА

- Інструкція з охорони праці №628 –ОП для викладачів кафедри ЕЕА;
- Інструкція з охорони праці №629 –ОП при виконанні робіт в комп'ютерному класі кафедри ЕЕА;
- Інструкція з охорони праці №630 –ОП при виконанні робіт в навчальній лабораторії електричних апаратів низької напруги кафедри ЕЕА;
- Інструкція з охорони праці №631 –ОП при виконанні робіт в навчальній лабораторії високовольтних апаратів, силових електронних перетворювачів та комп'ютерного моделювання кафедри ЕЕА.

2. Начальнику **ІОЦ Андрію САВЧУКУ** розмістити цей наказ в розділі «Охорона праці»

3. Контроль за виконанням цього наказу покладаю на проректора з АГР **Миколу ЧЕЧЕЛЯ**.

Ректор

Віктор ГРЕШТА

ПОГОДЖЕНО:

Проректор з АГР

Микола ЧЕЧЕЛЬ
_____ 2025р.

Начальник юридичного відділу

Максим ДЕСЕВ
_____ 2025р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 626
ДЛЯ ОПЕРАТОРА КОПІЮВАЛЬНИХ ТА РОЗМНОЖУВАЛЬНИХ МАШИН
Редакційно – видавничий відділ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ ректора

НУ «Запорізька політехніка»

від «14» лютого 2025 р. № 107-А

ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 626
ДЛЯ ОПЕРАТОРА КОПІЮВАЛЬНИХ ТА РОЗМНОЖУВАЛЬНИХ МАШИН
Редакційно – видавничий відділ

І.ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Інструкція є нормативним актом, що містить обов'язкові для дотримання вимоги з охорони праці для оператора копіювальних та розмножувальних машин в редакційно – видавничому відділі (друкарні).

1.2. Інструкція розроблена на основі НПАОП 0.00-4.15-98 «Положення про розробку інструкцій з охорони праці», НПАОП 0.00-4.12-05 «Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці».

1.3. За інструкцією оператор копіювальних та розмножувальних машин (надалі – оператор) інструктується до початку роботи безпосередньо на робочому місці (первинний інструктаж), а потім через кожні 6 місяців (повторні інструктажі).

1.4. Результати інструктажу заносяться до «Журналу реєстрації інструктажів з питань охорони праці на робочому місці для працівників». Після проходження інструктажу ставляться підписи особи, яка інструктує, та оператора.

1.5. До роботи на копіювальних та розмножувальних машинах допускаються особи, які досягли 18 років, мають освіту, передбачену посадовою інструкцією, пройшли медичний огляд і визнані за станом здоров'я такими, що можуть працювати на зазначеній посаді, а також вступний інструктаж з охорони праці, інструктаж з пожежної безпеки, інструктаж на робочому місці, який проводиться також при зміні умов праці, характеру роботи або при порушенні правил техніки безпеки, та перевірку знань цієї інструкції, володіння навичками надання першої до медичної допомоги потерпілим у зв'язку з нещасними випадками.

1.6. Інструктажі з питань охорони праці та пожежної безпеки проводяться особами, на яких покладені ці обов'язки.

1.7. Оператор повинен:

1.7.1 дотримуватися Правил внутрішнього розпорядку виконавчого комітету Криворізької міської ради, застосовувати застережні заходи, що виключають вплив на нього небезпечних факторів, у тому числі:

1.7.1.1 дотримуватися вимог цієї інструкції;

1.7.1.2 не з'являтися на роботі в стані алкогольного, наркотичного або токсичного сп'яніння, не вживати спиртні напої на території виконкому міської ради, не курити в невстановленому місці;

1.7.1.3 піклуватися про особисту безпеку й стан здоров'я, а також про безпеку й стан здоров'я тих людей, які перебувають поряд, у процесі виконання робіт з копіювання;

1.7.1.4 знати та виконувати вимоги нормативно-правових актів з охорони праці, пожежної безпеки, правил будови й експлуатації копіювальних та розмножувальних машин, на яких виконує роботу;

1.7.1.5 виконувати доручену роботу особисто, не передоручаючи її іншій особі;

1.7.1.6 залишати робоче місце тільки з дозволу начальника управління організаційно-протокольної роботи виконкому міської ради;

1.7.2 знати вимоги до утримання робочого місця (не захаращувати його, утримувати в чистоті й порядку);

1.7.3 не користуватися пошкодженими розетками, освітлювальним обладнанням тощо;

1.7.4 знати й виконувати правила особистої гігієни;

1.7.5 виконувати роботу тільки на тій машині, будову якої знає та для роботи на якій пройшов відповідний інструктаж;

1.7.6 не допускати в робочу зону сторонніх осіб;

1.7.7 не виконувати вказівок, що суперечать правилам охорони праці;

1.7.8 при поганому самопочутті звернутися за медичною допомогою;

1.7.9 уміти надавати першу до медичну допомогу потерпілим від нещасних випадків, особливо від ураження електрострумом;

1.7.10 уміти користуватися первинними засобами пожежогасіння;

1.7.11 проходити медичний огляд у випадках, передбачених чинним законодавством України;

1.7.12 при порушенні інструкції іншими робітниками чи небезпеці для оточуючих попередити начальника управління організаційно-протокольної роботи виконкому міської ради про необхідність дотримання порушниками вимог, що гарантують безпеку роботи;

1.7.13 знати основні небезпечні фактори, що можуть виникнути під час роботи оператора, а саме:

1.7.13.1 дія електроструму;

1.7.13.2 підвищена температура поверхні обладнання;

1.7.14 у разі нещасного випадку, негайно повідомити начальника управління організаційно-протокольної роботи виконкому міської ради, організувати надання першої до медичної допомоги потерпілому, й у разі необхідності, викликати «швидку медичну допомогу».

1.8. Працівник має право відмовитися від дорученої роботи, якщо створилася небезпечна ситуація для його життя чи здоров'я, а також людей, які його оточують.

1.9. Невиконання вимог інструкції з охорони праці для оператора розглядається як порушення трудової дисципліни.

1.10. Особи, які порушили вимоги цієї інструкції, несуть відповідальність згідно з чинним законодавством України.

II. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1. Перед початком роботи працівник повинен:

2.1.1 перевірити стан робочого місця, відсутність в апараті сторонніх предметів. На апараті не може бути зайвого (тільки оригінали документів);

2.1.2 перевірити стан мережевого кабелю, щоб на ньому не було важких предметів і зайвих згинів;

2.1.3 вставити вилку в розетку й упевнитися, що вона міцно тримається. Не дозволяється вставляти та виймати вилку вологими руками.

2.2. У разі виявлення несправності обладнання необхідно проінформувати начальників управлінь організаційно - відсутність в апараті сторонніх предметів. На апараті не може бути зайвого (тільки протокольної роботи виконкому міської ради та інформаційно-комунікаційних технологій виконкому Криворізької міської ради.

2.1. Перед початком роботи працівник повинен:

2.1.1 перевірити стан робочого місця, оригінали документів);

2.1.2 перевірити стан мережевого кабелю, щоб на ньому не було важких предметів і зайвих згинів;

2.1.3 вставити вилку в розетку й упевнитися, що вона міцно тримається. Не дозволяється вставляти та виймати вилку вологими руками.

2.2. У разі виявлення несправності обладнання необхідно проінформувати начальника редакційно – видавничого відділу та завідувача друкарні.

III. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ РОБІТ

3.1. Під час роботи на копіювальних апаратах, крім цієї інструкції, необхідно користуватися інструкціями з безпечної експлуатації апаратів відповідної моделі.

3.2. Під час друку забороняється:

3.2.1 вимикати живлення апарату;

3.2.2 відкривати дверці чи кришки;

3.2.3 виймати мережевий кабель;

3.2.4 переміщати апарат.

3.3. З метою уникнення потрапляння в очі світла від джерела експонентного випромінювання не допускається включення режиму копіювання при піднятому притиску (кришці).

3.4. Притиск і кришки необхідно відкривати й закривати м'яко, без ударів.

3.5. Під час видалення зім'ятого паперу не можна торкатися нагрівального блоку, бо він може бути дуже гарячим. Забороняється залишати в апараті обірваний папір.

3.6. Видаляти копії, що застрягли, слід не раніше, ніж через 15 секунд після виключення машини.

3.7. Після видалення паперу необхідно впевнитися, що всі блоки та важелі повернуті в першочергове положення, а всі кришки закриті.

3.8. Якщо руки забруднилися фарбою:

3.8.1 уникайте контакту зі шкірою;

3.8.2 негайно протріть шкіру вологою ганчіркою або помийте руки водою з милом.

3.9. Треба слідкувати, щоб фарба не попадала на одяг.

3.10. Якщо в апарат попали метал, рідина чи інші сторонні предмети, необхідно негайно його виключити мережевим вимикачем, а потім вийняти вилку з розетки й викликати спеціаліста управління інформаційно-комунікаційних технологій виконкому Криворізької міської ради. Включати апарат у такому стані забороняється.

3.11. При обслуговуванні апарата його необхідно відключити від електромережі.

3.12. Забороняється використовувати алюмінієву фольгу, папір, що містить вуглець (графіт).

3.13. Розетка має розміщатися недалеко від апарату в легкодоступних місцях, щоб апарат своєчасно можна було б відключити у випадках аварійної ситуації. Треба уникати користування подовжувачами.

3.14. Забороняється знімати будь-які кришки чи панелі, закріплені гвинтами.

3.15. Оскільки деякі деталі апарата перебувають під високою напругою, торкатися можна тільки деталей, указаних в інструкції з експлуатації кожної моделі апарата.

3.16. Унесення будь-яких змін у конструкцію апарата не допускається.

3.17. Не допускається розташування на апараті металевих предметів, ємностей з водою (вази, квіткові горшки, склянки), оскільки при попаданні їх у апарат може статися пожежа або враження електрострумом.

3.18. При переміщенні апарата необхідно вимкнути вилку з розетки, а після установки – закріпити фіксаторами.

3.19. Не дозволяється розбирати й модернізувати кабель живлення апарата, оскільки це може призвести до пожежі або враження електрострумом.

3.20. Не дозволяється ремонтувати, проводити модифікацію апарата, бо це може призвести до пожежі, ураження електрострумом, вибуху та ін.

3.21. Якщо апарат довгий час не використовується, його необхідно відключити від електромережі, вийнявши вилку з розетки.

3.22. Оператор повинен дотримуватися правил пожежної безпеки.

IV. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБІТ

Після закінчення роботи працівник повинен:

- 4.1 відключити апарати від електромережі;
- 4.2 прибрати робоче місце; макулатурний папір прибрати в спеціальний ящик;
- 4.3 прочистити експозиційне скло, верхню кришку;
- 4.4 ретельно помити руки, обличчя водою з милом, прополоскати рот;
- 4.5 про помічені недоліки, що виникли під час роботи, повідомити начальника редакційно – видавничого відділу та завідувача друкарні.

V. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5.1. Аварійна ситуація може виникнути в разі: появи стороннього стуку, неприємного запаху, інших відхилень у роботі копіювальних і розмножувальних машин, пожежі та ін.

5.2. Для гарантування безпеки в аварійних ситуаціях необхідно негайно:

5.2.1 припинити роботу, ужити заходів щодо відключення механізмів та обладнання від електромережі, обмежити допуск сторонніх осіб у небезпечну зону;

5.2.2 повідомити начальника редакційно – видавничого відділу та завідувача друкарні.

Завідувач друкарні

Альона ВИННИК

ПОГОДЖЕНО:

Провідний інженер з ОП

Тетяна УДОВЕНКО

Начальник юридичного відділу

Максим ДЄСВ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 627
ПРИ РОБОТІ НА КОПЮВАЛЬНИХ АПАРАТАХ
Редакційно – видавничий відділ

м. ЗАПОРІЖЖЯ
2025 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ ректора

НУ «Запорізька політехніка»

від 14 квітня 2025 р. № 107-А

ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 627
ПРИ РОБОТІ НА КОПІЮВАЛЬНИХ АПАРАТАХ
Редакційно – видавничий відділ

І.ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Інструкція з охорони праці при роботі на копіювальних апаратах в розроблена відповідно до Закону України «Про охорону праці» (Постанова ВР України від 14.10.1992 № 2694-ХІІ) в редакції від 20.01.2018р, на основі «Положення про розробку інструкцій з охорони праці», затвердженого Наказом Комітету по нагляду за охороною праці Міністерства праці та соціальної політики України від 29 січня 1998 року № 9 в редакції від 1 вересня 2017 року, з урахуванням «Державних санітарних правил і норм влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу» ДСанПіН 5.5.2.008-01, затверджених постановою Головного санітарного лікаря України від 14.08.2001 р. № 63 і погоджених Міністерством освіти і науки України від 05.06.2001 р.

1.2. Ця Інструкція з охорони праці при роботі на копіювальних апаратах встановлює вимоги охорони праці для всіх працівників навчального закладу, що використовують в своїй роботі ксерокс.

1.3. До самостійної роботи на копіювальних апаратах типу ксерокс, допускаються особи не молодше 18 років, які пройшли спеціальне навчання, в тому числі на 1 кваліфікаційну групу з електробезпеки, медичні обстеження, які не мають протипоказань за станом здоров'я, що пройшли вступний інструктаж з охорони праці та первинний на робочому місці. Жінки з часу встановлення вагітності та в період годування дитини грудьми до виконання всіх видів робіт, пов'язаних з використанням засобів копіювально-розмножувальної техніки, не допускаються.

1.4. Особи, допущені до роботи на копіювальних апаратах, повинні дотримуватися правил внутрішнього трудового розпорядку, встановлені режими праці і відпочинку.

1.5. Робота на копіювальних апаратах відноситься до категорії робіт, пов'язаних з небезпечними і шкідливими умовами праці. При роботах на копіювальних апаратах можливий вплив на працюючих наступних небезпечних і шкідливих виробничих факторів:

а) фізичних:

підвищений рівень ультрафіолетового випромінювання;
ураження електричним струмом.

б) хімічних:

підвищений вміст в повітрі робочої зони озону, азоту оксиду, ацетону, водню селениста, епіхлоргідрину.

- 1.6. Приміщення для роботи з копіювально-розмножувальною технікою має бути обладнане системами опалення та кондиціонування повітря. Площа приміщення на одного працюючого повинна бути не менше 6,0 кв.м., при кубатурі не менше 15 куб.м. Відстань від стіни до країв апарату повинна становити не менше 0,6 м., а з боку зони обслуговування - не менше 1,0 м. Всі копіювальні апарати повинні мати гігієнічні сертифікати, отримані в установленому порядку.
- 1.7. Особи, що працюють на копіювально-розмножувальній техніці, зобов'язані дотримуватися правил пожежної безпеки, знати місця розташування первинних засобів пожежогасіння.
- 1.8. При несправності устаткування припинити роботу, відключити копіювально-розмножувальний апарат від мережі і повідомити про це завідувача друкарні.
- 1.9. При нещасному випадку потерпілий або очевидець нещасного випадку зобов'язаний негайно повідомити завідувача друкарні.
- 1.10. В процесі роботи на копіювальних апаратах дотримуватися порядку роботи відповідно до інструкції з експлуатації, правила особистої гігієни, тримати в чистоті робоче місце.
- 1.11. Особи, які допустили невиконання або порушення інструкції з охорони праці при роботі на копіювальних апаратах, притягуються до дисциплінарної відповідальності відповідно до чинного законодавства.

II. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ НА КОПІЮВАЛЬНИХ АПАРАТАХ

- 2.1. Ретельно провітрити приміщення для роботи на копіювальних апаратах, включити систему кондиціонування повітря.
- 2.2. Оглянути і привести в порядок робоче місце, прибрати все зайве.
- 2.3. Переконавшись в достатньому освітленні робочого місця, яке повинне бути не менше 300 лк. (20 Вт/м²).
- 2.4. Провести огляд копіювально-розмножувального апарату, переконавшись у відсутності зовнішніх пошкоджень, цілісності електричного кабелю і електровилки.

III. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС РОБОТИ НА КОПІЮВАЛЬНИХ АПАРАТАХ

- 3.1. Підключити копіювально-розмножувальний апарат до електромережі і перевірити його нормальну роботу.
- 3.2. Не підключати копіювально-розмножувальний апарат до мережі мокрими і вологими руками.
- 3.3. Дотримуватися правил експлуатації копіювально-розмножувального апарату, не допускати попадання на нього вологи.
- 3.4. Стежити за справною роботою копіювально-розмножувального апарату, цілісністю ізоляції електричного кабелю.
- 3.5. Не нахилятися над працюючим копіювально-розмножувальним апаратом, необхідно перебувати якнайдалі від нього.
- 3.6. Не класти і не ставити на копіювально-розмножувальний апарат ніяких сторонніх предметів, не здійснювати на нього механічних впливів.
- 3.7. Не залишати включений в електромережу та працюючий копіювально-розмножувальний апарат без нагляду.
- 3.8. Не допускати до роботи з копіювально-розмножувальною технікою сторонніх осіб, а також співробітників, які не мають достатнього досвіду роботи з даного виду технікою.

IV. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ З КОПІЮВАЛЬНО – РОЗМНОЖУВАЛЬНИМ АПАРАТОМ

- 4.1. Відключити копіювально-розмножувальний апарат від електромережі. При відключенні з електророзетки не смикати за електричний шнур (кабель).
- 4.2. Привести в порядок робоче місце, прибрати папір.
- 4.3. Відключити систему кондиціонування повітря.
- 4.4. Ретельно вимити обличчя і руки з милом.

V. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ З КОПІЮВАЛЬНО – РОЗМНОЖУВАЛЬНИМ АПАРАТОМ

- 5.1. При появі несправності в роботі копіювально-розмножувального апарату, іскрінні, запаху гару, порушення ізоляції проводів припинити роботу, вимкнути живлення і повідомити про аварійну ситуацію адміністрації установи. Не приступати до роботи до повного усунення несправності або заміни копіювально-розмножувального апарату на робочий.
- 5.2. У разі короткого замикання і загоряння обладнання, негайно вимкнути живлення і вжити заходів до гасіння вогнища загоряння за допомогою вуглекислотного або порошкового вогнегасника, повідомити про пожежу в найближчу пожежну частину і адміністрацію установи.
- 5.3. При ураженні електричним струмом негайно звільнити потерпілого від дії струму шляхом відключення електроживлення, надати йому першу допомогу, при необхідності відправити потерпілого в медичний пункт.

Завідувач друкарні

Альона ВИННИК

ПОГОДЖЕНО:

Провідний інженер з ОП

Тетяна УДОВЕНКО

Начальник юридичного відділу

Максим ДЄСВ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 628
ДЛЯ ВИКЛАДАЧІВ
кафедри Електричні та електронні апарати

м. ЗАПОРІЖЖЯ
2025 р.

Затверджено

Наказом ректора

НУ «Запорізька політехніка»

«14» квітня 2025 р. № 107-А

ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 628
ДЛЯ ВИКЛАДАЧІВ КАФЕДРИ
ЕЛЕКТРИЧНІ ТА ЕЛЕКТРОННІ АПАРАТИ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Дана інструкція встановлює загальні вимоги охорони праці для всіх викладачів університету. Спеціальні вимоги охорони праці для викладачів окремих кафедр, де в цьому є необхідність, а також для окремих видів робіт (занять) приведені в призначених для них роз'яснювальних інструкціях.

1.2 Вимоги даної інструкції обов'язкові для викладачів університету.

1.3 Невиконання вимог інструкції розглядається як порушення виробничої, навчальної дисципліни і правил внутрішнього трудового розпорядку для працівників НУ «Запорізька політехніка», за що винні викладачі притягуються до дисциплінарної, адміністративної і матеріальної відповідальності у відповідності із чинним законодавством України.

1.4 Вимоги до викладачів:

- до роботи викладачами допускаються чоловіки та жінки, що мають відповідну вищу освіту;
- на робочому місці викладач проходить первинний інструктаж і проходить навчання з охорони праці у відповідності до положення № 3-ОП «Про порядок проведення навчання і перевірки знань, інструктажів з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності працівників та здобувачів вищої освіти в НУ «Запорізька політехніка» від 31.12.2021 № 270-А, що діє в Університеті;
- повторний інструктаж з охорони праці на робочому місці викладач повинен проходити один раз на 6 місяців;
- періодичні медичні огляди проходять викладачі, які працюють безпосередньо під дією шкідливих та небезпечних приладів чи речовин.

Крім того, за необхідності з викладачами проводяться інструктажі:

- позаплановий, по розпорядженню та наказу служби ЦЗ, П, ТБ, ОПтаВО;
- цільовий, коли виконуються роботи, безпосередньо не пов'язані з обов'язками за спеціальністю (професією).

Первинний, повторний, цільовий та позаплановий інструктажі з викладачами проводять завідувачі кафедрами. Результати проведеного інструктажу записуються в Журналі реєстрації інструктажів з питань ОП на робочому місці для працівників.

Забороняється:

- допускати на робоче, учбове місце особу, яка не має відношення до роботи (даного заняття);

- залишати без нагляду включене обладнання, електричні прилади, побутові електроагрегатні прилади;
 - ремонтувати електрообладнання, електричні прилади і електромережі;
 - захарашувати проходи, проїзди і робочі місця сировиною, матеріалами, тарою та будь-якою продукцією;
 - знаходитись на роботі і виконувати будь-яку роботу в нетверезому стані.
- Для забезпечення вимог пожежо- та вибухобезпеки не палити і не користуватись відкритим вогнем. Паління в університеті заборонено наказом Міністра освіти і науки України від 08.11.2004 р. № 855.

1.5. Завідувач кафедри зобов'язаний:

- ознайомити викладача з посадовими обов'язками;
- показати йому робоче місце.

1.6. Викладач зобов'язаний:

- виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку для працівників НУ «Запорізька політехніка»;
- виконувати тільки ту роботу, яка доручена йому керівником підрозділу та передбачена посадовою інструкцією.

1.7. Про кожний нещасний випадок (травма виробника, аварія) потерпілий або очевидець повинні повідомити свого завідувача кафедрою, а потім службу ЦЗ, П, ТБ, ОП та ВО, зберегти обстановку на місці нещасного випадку (робоче місце) і стан обладнання таким, яким воно було на час випадку, якщо це не загрожує життю та здоров'ю оточуючих людей і не призведе до аварії.

1.8. Бути надзвичайно уважними при пересуванні як в межах університету, так і за його межами.

1.9. При озеленінні робочих приміщень необхідно уникати квітів і рослин з різким запахом, не розмішувати квіти в верхній частині вікон.

1.10. Піклуватися про власну безпеку, пам'ятати про особисту відповідальність за недотримання правил охорони праці.

1.11. Особи, що не виконують вимоги даної інструкції, несуть відповідальність відповідно до чинного законодавства і правил внутрішнього трудового розпорядку.

II. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1. При відкритті приміщення перевірити справність замків та охоронної сигналізації (якщо приміщення нею обладнане) і не відкриті допоміжним персоналом.

2.2. Підготувати робоче місце до роботи, провітрити приміщення, за необхідності одягти спеціальний одяг.

2.3. Перевірити:

- роботу штучного освітлення (настільну лампу, підвісні та настінні світильники) шляхом включення вимикачів;
- відсутність видимих пошкоджень заземлення наявного обладнання;
- наявність первинних засобів пожежогасіння;

2.4. Про всі виявлені недоліки повідомити завідувача кафедрою.

III. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ РОБОТИ

3.1. Постійно підтримувати своє робоче місце в належному стані і чистоті.

3.2. Будь-яку роботу виконувати з підвищеною увагою і обережністю, чим попередити (зменшити) вірогідність нещасного випадку. Не відволікатись сторонніми справами і розмовами та не відволікати увагу інших. Навчання проводити в приміщенні, передбаченому розкладом занять.

3.3. Навчальні процеси, які супроводжуються виділенням шкідливих речовин, необхідно виконувати при діючій вентиляційній системі і застосуванні засобів індивідуального захисту. Заняття в лабораторіях проводити за інструкцією з охорони праці для даної лабораторії або

лабораторної роботи.

лабораторної роботи

3.4. Про всі несправності в обладнанні, системах водозабезпечення, каналізації, опалення, вентиляції, кондиціонування, необхідно повідомляти кваліфікованих фахівців, які мають дозвіл на виконання відповідних робіт за телефонами:

Служба головного енергетика - 769 - 83 - 57;

Служба головного механіка - 769 - 83 - 37.

3.5. Забороняється:

- зберігати та пити воду чи інші напої із посуду, чистота якого викликає сумнів, або призначення яких ви не знаєте;

- працювати без належного освітлення робочого місця;

- залишати без нагляду обладнання, що працює;

- включати та виключати (крім аварійних випадків) обладнання, роботу на якому не надано доручено;

- користуватись в робочих приміщеннях побутовими електроприладами та електронагрівальними приладами з відкритими нагрівальними елементами, коли це не є необхідним для навчального процесу.

Викладачі повинні:

- зберігати чистоту в приміщеннях;

- знати місцезнаходження аптечки та вогнегасника;

- вміти надати першу домедичну допомогу при травмах (обробка рани, перев'язування, зупинка кровотечі, накладання пов'язок (бандажів) при переломах та вивихах).

3.6. Припинити роботу, відключити обладнання від електромережі і довести до відома завідувача кафедри у випадках:

- відчуття дії електричного струму при доторканні до металевих частин обладнання (трубопроводів);

- припинення подачі електроенергії, появи запаху диму та ін.;

- нагріванні електропроводів, електроапаратури вище норми (наявність характерного запаху перегріву).

3.7. В разі, коли працівники притягуються до роботи по переміщенню меблів чи інвентарю, (або керують такими роботами) необхідно з їх поверхні зняти предмети, які можуть впасти при переміщенні, і пам'ятати про допустимі норми підняття ваги.

IV. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1. Відключити всі прилади, які потребують електроенергії, якими користувалися.

4.2. Привести в порядок робоче місце.

4.3. Перевірити закриття вікон, кватирки, запірних кранів, відключити вентиляцію та освітлення.

4.4. Закрити приміщення і за необхідності здати його під охорону.

4.5. В разі виявлення недоліків повідомити про них завідувача кафедр

V. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5.1. Створення аварійних ситуацій (пожеж, вибухів, ураження електричним струмом та ін.) можна уникнути, підвищивши увагу при виконанні робіт з дотриманням заходів безпеки праці.

5.2. При виникненні пожежі необхідно:

5.2.1. вимкнути електромережу, вентиляцію, обладнання, вивести людей з приміщення;

5.2.2. негайно приступити до гасіння пожежі підручними засобами;

5.2.3. при неможливості ліквідувати пожежу своїми силами викликати пожежну охорону за тел. 9-101 або 3-10 (служба охорони та зв'язку);

5.2.4. повідомити адміністрацію кафедри і університету;

5.2.5. викладачам, які в цей час проводять заняття, треба організовано евакуювати

здобувачів вищої освіти на двір та/або у безпечне місце;

5.2.6.

завідувач кафедри керує процесом евакуації здобувачів вищої освіти

5.3.

Найбільш можливими нещасними випадками при аварійних ситуаціях можуть бути травми:

бути травми:

5.3.1.

у випадку ураження електричним струмом треба вимкнути головний вимикач, відірвати потерпілого від струмоведучих частин, взявши його за одяг, якщо він сухий. Визначити стан потерпілого, надати першу домедичну допомогу, викликати лікаря, зателефонувати за телефоном 9 - 103 у швидку медичну допомогу. Якщо при ураженні електричним струмом постраждалий дихає рідко і судорожно, або в нього відсутні ознаки життя (не прослуховується дихання, немає пульсу, розширені зіниці очей) необхідно негайно зробити штучне дихання "рот в рот" і непрямий масаж серця (при цьому необхідно організувати виклик швидкої медичної допомоги);

5.3.2.

важких наслідків від легких травм можна уникнути шляхом надання першої допомоги, своєчасним використанням медичних препаратів з аптечки, що зберігається на кафедрі. Невеликі рани промиваються перекисом водню, змащуються йодом і пов'язуються чистим, по можливості стерильним матеріалом. При важких кровоточивих ранах і пораненнях необхідно тим чи іншим засобом припинити сильну кровотечу (накласти джгут, тугу пов'язку, притиснути судину, що кровоточить) і негайно викликати лікаря. Забороняється торкатись рани навіть чистими руками, промивати рану водою або будь-яким лікарським розчином, засипати порошком, покривати маззю. Це повинен робити лікар;

5.3.3.

при ударі потрібен спокій потерпілому органу, а також необхідно робити холодні примочки;

якщо удар стався в область голови та/або живота і привів до втрати свідомості, нудоти і послаблення серцевої діяльності, треба укласти потерпілого, покласти на забите місце холодний компрес і негайно викликати швидку допомогу.

При ударі грудної клітини, які часто супроводжуються переломами ребер, потерпілому потрібно придати напівсидяче положення і викликати лікаря.

Якщо стався перелом або вивих, пошкоджені кінцівки, необхідно забезпечити спокій. Для цього до кінцівки прибинтовується міцна дощечка-шина, щоб непорушно зафіксувати кінцівку в тому положенні, до якого її привів вивих або перелом.

Зав. кафедри ЕтаЕА

Петро АНДРІЄНКО

Узгоджено:

Декан ЕТФ

Микола АНТОНОВ

Провідний інженер ОП

Тетяна УДОВЕНКО

Начальник юридичного відділу

Максим ДЄЄВ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 629
ПРИ ВИКОНАННІ РОБІТ В КОМП'ЮТЕРНОМУ КЛАСІ
КАФЕДРИ ЕЛЕКТРИЧНІ ТА ЕЛЕКТРОННІ АПАРАТИ
АУД. 226А

М. ЗАПОРІЖЖЯ

2025_{р.}

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Затверджено

Наказом ректора

НУ «Запорізька політехніка»

«14» квітня 2025 р. № 107-А

ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 629
ПРИ ВИКОНАННІ РОБІТ В КОМП'ЮТЕРНОМУ КЛАСІ
КАФЕДРИ «ЕЛЕКТРИЧНІ ТА ЕЛЕКТРОННІ АПАРАТИ» АУД. 226А

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Інструкцією розроблено відповідно до Методичних рекомендацій Київського НДІ гігієни праці і профзахворювань для створення сприятливих умов праці користувачів ЕОМ, що працюють із дисплеями, а також Правил охорони праці при експлуатації електронно-обчислювальних машин. Вимоги цієї інструкції поширюються на всі комп'ютерні класи і робочі місця, обладнані персональним ЕОМ в університеті.

1.2. Особи, що працюють у якості операторів ПЕОМ, крім цієї інструкції, повинні знати:

- а) інструкцію з протипожежної безпеки;
- б) правила особистої гігієни;
- в) правила надання першої (медичної) допомоги тим хто постраждав від нещасного випадку (у тому числі і при ураженні електричним струмом).

1.3. До самостійної роботи в якості оператора ПЕОМ допускаються особи, що пройшли інструктаж з охорони праці. Інструктаж проводить безпосередньо керівник робіт. Інструктаж завершується перевіркою знань усним опитуванням, а також перевіркою набутих навичок безпечних прийомів праці.

1.4. Знання перевіряє особа, що проводила інструктаж. Про проведення інструктажу і допуск до роботи особа, що проводила інструктаж, робить записи в журналі. При цьому обов'язковий підпис особи, яка інструктується, і того, хто інструктує. Журнали інструктажів повинні бути пронумеровані, прошнуровані і скріплені печаткою.

1.5. Користувачі ПЕОМ повинні мати 1 групу з електробезпеки, а також знання і навички надання першої допомоги при ураженні електричним струмом користувачам заборонене самостійно вскривати блоки ПЕОМ. Студенти не мають першої групи з електробезпеки і користуються ПЕОМ під наглядом викладача, співробітника лабораторії, класу.

1.6. При роботі на ПЕОМ можуть виникнути такі небезпечні і шкідливі виробничі умови:

- небезпечні значення напруги, що живить електроприлади, замикання якої може відбутися через тіло людини у випадку дотику до відкритих струмопровідних частин, або електроустаткування й електродротів із ушкодженою ізоляцією;
- статична електрика на конструктивних елементах пристроїв ПЕОМ;
- перенапруження зору при роботі з екранними пристроями (дисплей), особливо при нераціональному розташуванні екрана відносно очей і ненормальної освітленості робочих поверхонь у зоні відео терміналів (ВДТ);
- наявність позитивних іонів, що виникають внаслідок іонізації повітря елементами високовольтної схеми блоку живлення відеотермінала;
- рентгенівське, радіочастотне, інфрачервоне випромінювання.

1.7 Безпека користувача при експлуатації пристроїв ПЕОМ і зниження рівня впливу несприятливих умов до струмопровідних частин;

- а) захистом від можливого дотику до струмопровідних частин;
- б) застосуванням заземлення пристроїв ПЕОМ;
- в) раціональним розташуванням відеомоніторів відносно джерел освітленості (як

штучних, так і природних);

- г) провітрюванням приміщень і щоденного вологого прибирання приміщень;
- д) навчанням працівника правилам безпечної роботи з відеотерміналом ПЕОМ;
- е) неухильним дотриманням заходів безпеки, викладених у наступних пунктах цієї інструкції.

1.8. Приміщення з ПЕОМ повинні мати сонцезахисні пристрої для зниження перепадів яскравостей між природним світлом і екранами моніторів. Всі оздоблювальні матеріали приміщень повинні бути матовими (напівматовими).

1.9 Найбільшу небезпеку при роботі дисплея мають низькочастотні електромагнітні поля, утворювані рядковим трансформатором. Для зниження впливу електромагнітного поля необхідно:

а) користувачу перебувати не ближче 0,5 м від екрана власного дисплея і не ближче 1,2 м від задніх стінок інших дисплеїв;

б) у приміщеннях із дисплеями проводити щоденне вологе прибирання і не рідше одного разу за зміну витирати екран.

1.10. Робоче місце користувача ПЕОМ повинно бути обладнане з урахуванням вимог:

а) конструкція робочих меблів повинна забезпечувати можливість індивідуального регулювання відповідно до росту працівника і створювати зручну позу;

б) часто використовувані предмети праці й органи керування повинні знаходитися в оптимальній робочій зоні;

в) під стільницею робочого столу повинен бути вільний простір для ніг із розмірами по висоті не менше 600 мм, по ширині - 500 мм, по глибині - 650 мм;

г) на поверхні робочого столу для документів рекомендується мати спеціальну підставку, відстань якої від очей повинна бути аналогічною відстані від очей до клавіатури, що дозволяє знижувати зорову втому;

д) поверхня сидіння і спинки повинні бути напівм'якими із покриттям, що не ковзає, не електризується і добре пропускає повітря.

1.11. Монітори ПЕОМ повинні розташовуватись на відстані не менше 1 м від стін і не менш 1.5 між собою. Забороняється розташування моніторів екранами один до другого.

1.12. На одного працюючого з ПЕОМ повинно припадати не менше 6,0 кв.м. площини і не менше 19,5 куб м. об'єму робочого приміщення.

1.13. Система освітлення може бути загального або локального переважно відбитого або розсіяного світлорозподілу. Розташування джерел світла повинне виключати попадання в очі прямого світла.

1.14. Електропостачання повинно здійснюватися через окреме розведення й окремий контур робочого заземлення. Електророзетки і вилки повинні бути тільки трьохконтактні.

1.15. Забороняється експлуатація ПЕОМ без заземлення і при наявності вологи на елементах устаткування.

1.16. Користувач ПЕОМ зобов'язаний:

а) виконувати тільки доручення йому керівником роботи;

б) виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку підрозділу і повсякденні вказівки керівника робіт;

в) пам'ятати про особисту відповідальність за дотримання правил охорони праці і безпеки співробітників;

г) помітивши порушення інструкції іншими робітниками або небезпеку для навколишнього середовища, не залишатися байдужими, попередити робітника і повідомити свого керівника про необхідність дотримання вимог, що забезпечують безпеку робіт;

д) протягом усього робочого часу утримувати в порядку робоче місце, не захаращувати його і проходи до нього;

ж) знати місце розташування засобів пожежогасіння на робочому місці і вмити користуватись ними, знати місця збереження медикаментів.

1.17. Користувачу ПЕОМ забороняється:

а) виконувати розпорядження адміністрації, якщо воно суперечить правилам охорони праці і може призвести до нещасного випадку;

б) вмикати і вимикати (крім аварійних випадків) устаткування і механізми, робота на

яких не доручена;

- в) відволікатися сторонніми справами і розмовами, відволікаючи інших;
- г) працювати на несправному устаткуванні;
- д) торкатися частин механізмів, що перебувають у русі, торкатися до струмопровідних частин, електричних дротів (навіть ізольованих), кабелів, клем, наступати на лежачі на підлозі переносні дроти.

1.18. За невиконання вимог, що містяться в цій інструкції, винні залучаються до адміністративної, дисциплінарної відповідальності у встановленому законодавством порядку в залежності від характеру порушень і їхніх наслідків.

II. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1. Оглянути робоче місце. Упорядкувати робоче місце переконавшись, що на робочому місці відсутні сторонні предмети, всі пристрої і блоки ПЕОМ під'єднанні до системного блоку за допомогою роз'ємів кабелів відповідно до монтажною схемою.

2.2. Перевірити:

- справність роз'ємів кабелів, електроживлення і блоків пристроїв;
- відсутність зламів і ушкоджень ізоляції дротів, розеток, вилок;
- відсутність відкритих струмоведучих частин в пристроях ПЕОМ
- відсутність вологи на елементах у всіх пристроях

2.3. Підготувати робоче місце для роботи з пристроями типу «Дисплей»:

- розташувати крісло так, щоб відстань до екрана була 400 - 800 мм;
- вжити заходів, щоб при нормальній освітленості робочого місця пряме світло не падало на екрани приладів,
- після вмикання дисплея відрегулювати яскравість і контрастність монітора; мерехтіння екрана не допускається;
- при наявності відблисків на екрані монітора змінити місце його розташування, або засіб освітлення приміщення.

2.4. Протерти злегка зволоженою серветкою (із бязі або марлі), клавіатуру (для зниження рівня статичної електрики), зовнішньої поверхні екрана дисплея.

III. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ РОБОТИ

3.1. Перед вмиканням штепсельної вилки кабелю електроживлення в розетку 220 V переконатися в тому, що всі вимикачі мережі на всіх пристроях ПЕОМ знаходяться в положенні «виключено», а корпуси пристроїв заземлені (зануленні).

3.2. Після підключення пристроїв ПЕОМ до електромережі встановити яскравість і фокус зображення на екран ручками регулювання відповідно до особливостей свого зору.

3.3. Забороняється залишати своє робоче місце без відома керівника робіт.

3.4. Забороняється залишати ПЕОМ під напругою без нагляду, за винятком працюючого в автоматичному режимі устаткування.

3.5. Забороняється від'єднання (приєднання) будь-яких пристроїв і кабелів ПЕОМ увімкненому в електромережу комп'ютері.

3.6. Подавати напругу на пристрої й окремі блоки ПЕОМ тільки після ретельної перевірки надійності кріплення провідників заземлення (занулення), справності кабелів і роз'ємів в мережі електроживлення.

3.7. Вимкнути ВТ (відеотермінал) і повідомити про несправність, якщо при його ввімкненні на екрані ВТ не з'являється ніяка інформація (екран порожній), або в центрі екрана висвічується яскрава біла смуга.

3.8. При виявленні запаху гару в пристроях ПЕОМ негайно вимкнути апаратуру, у друге не включати і звернутися до фахівця з технічного обслуговування ПЕОМ.

3.9. Режим праці і відпочинку користувачів (операторів), безпосередньо працюючих із ВТ, повинен залежати від характеру виконуваної роботи: при введенні даних, редагуванні програм, читанні інформації з екрану, безупинна тривалість роботи з ВТ не повинна

перевищувати 4 години при 8-годинному робочому дні. Щогодини необхідно проводити перерву на 5-10 хвилин, а через 2 години - на 15 хвилин.

3.10. Кількість мікропауз (тривалістю до 1 хвилини) регулюється індивідуально.

3.11. Кількість оброблюваних символів в (або знаків на ВТ) не повинна перевищувати 30 тисяч за 4 години роботи.

3.12. Форми й зміст перерв можуть бути різні: виконання альтернативної допоміжної роботи, проведення гімнастики для очей, загальної гімнастики, тощо.

IV ВИМОГА БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1. Встановити у положення «виключено» всі вимикачі пристроїв, якими ви працювали.

4.2. Зробити вологе прибирання робочого місця. Витирання пилюки з апаратури роботи при вимкненому електроживленні.

4.3. Про всі несправності, виявлені під час роботи і про вжиті заходи щодо їх усунення, доповісти керівнику робіт.

4.4. Виключити загальний вимикач електроживлення всіх робочих місць.

4.5. Виключити світло на робочому місці й у приміщенні.

V. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5.1. При виявленні запаху гару в пристроях ПЕОМ припинили роботу, вимкнути апаратуру, повторно не вмикати і звернутися до фахівця з технічного обслуговування ПЕОМ. При пожежі негайно повідомити за тел. 3-10 або 9-101.

5.2. Покинути небезпечну зону і вжити заходи щодо попередження подальшого розвитку аварії (вимкнути електроенергію шляхом вимикання загального рубильника, або пакетного вимикач на електроштити приміщення, а у випадку пожежі - і приточно-витяжну вентиляцію).

5.3. Повідомити про те, що трапилося, свого керівника.

5.4. При нещасному випадку очевидець, робітник, що виявив факт травмування, або сам постраждалий зобов'язаний сповістити про це безпосередньо керівника робіт і вжити заходів щодо надання першої медичної допомоги постраждалим. Необхідно також зберегти до прибуття комісії з розслідування обстановку, що була на момент травмування, якщо це не загрожує життю, або здоров'ю інших людей і не призведе до більш тяжких наслідків.

5.5 При нещасних випадках надати таку долікарську допомогу постраждалим:

- при ураженні електричним струмом, якщо постраждалий, дихає рідко і судорожно, або у нього відсутні ознаки життя (не прослуховується дихання, немає пульсу, розширені зіниці очей) робіть штучне дихання «рот в рот» і непрямих масаж серця (при цьому необхідно організувати виклик швидкої допомоги, тел. 9-103) при пораненні накладіть стерильну пов'язку;

- при кровотечі рану закрийте стерильною пов'язкою і тримайте у такому стані 3-5 хвилин. Якщо кровотеча припиниться пов'язку закріпіть бинтом;

- при переломах, ударах, вивихах і розтягуваннях забезпечте спокійне і зручне положення ушкодженої частини тіла. У всіх випадках після надання першої допомоги постраждалого надішліть до медпункту, або викличте лікаря.

Зав. кафедри ЕтаЕА

Узгоджено:

Декан ЕТФ

Провідний інженер ОП

Начальник юридичного відділу

Петро АНДРІЄНКО

Микола АНТОНОВ

Тетяна УДОВЕНКО

Максим ДЄЄВ

**ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 630
ПРИ ВИКОНАННІ РОБІТ В НАВЧАЛЬНІЙ ЛАБОРАТОРІЇ
ЕЛЕКТРИЧНИХ АПАРАТІВ НИЗЬКОЇ НАПРУГИ
КАФЕДРИ ЕЛЕКТРИЧНІ ТА ЕЛЕКТРОННІ АПАРАТИ**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Затверджено

Наказом ректора

НУ «Запорізька політехніка»

«14» квітня 2025 р. № 107-А

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 630
ПРИ ВИКОНАННІ РОБІТ В НАВЧАЛЬНІЙ ЛАБОРАТОРІЇ
ЕЛЕКТРИЧНИХ АПАРАТІВ НИЗЬКОЇ НАПРУГИ
КАФЕДРИ «ЕЛЕКТРИЧНІ ТА ЕЛЕКТРОННІ АПАРАТИ»

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Інструкція розроблена відповідно до правил технічної експлуатації (ПТЕ) і Правил безпечної експлуатації електроустановок (ПБЕЕ) споживачів, інструкція з експлуатації приладів і лабораторного устаткування.

1.2 Лабораторія призначена для виконання лабораторних робіт, практичних занять, курсового проектування й наукових робіт. Вона обладнана лабораторними стендами, електровимірювальними приладами і апаратами.

1.3 Електричне живлення лабораторії здійснюється від мережі напругою 220 В, 380 В тому після вмикання приладів і устаткування контакт (торкання) неізольованих струмоведучих частин устаткування і приладів, небезпечно для життя.

1.4 Особи, прийняті на роботу як оперативний персонал повинні пройти медичний огляд.

1.5 Викладачі і обслуговуючий персонал, що виконують обов'язки оперативного персоналу, повинні вивчити: дану Інструкцію, Правила безпечної експлуатації приладів і устаткування й одержати інструктаж на робочому місці.

1.6 До роботи на лабораторних установках і обладнанні допускаються:

- співробітники кафедри (викладачі, допоміжний персонал), які знають свої функціональні обов'язки та допущені до самостійної роботи, як виконавці або керівники занять (робіт), мають 3 кваліфікаційну групу з електробезпеки;
- здобувачів вищої освіти, що пройшли відповідний інструктаж з обов'язковим особистим підписом в «Журналі реєстрації первинного, повторного, позапланового, цільового інструктажів з питань безпеки життєдіяльності, охорони праці та пожежної безпеки» і під керівництвом викладача кафедри.

1.7 Допуск здобувачів вищої освіти до роботи здійснюється керівником занять, після того, як він з'ясував рівень знань здобувачів вищої освіти, методики проведення лабораторної та іншої робіт.

1.8 Піклуватися про власну безпеку, пам'ятати про особисту відповідальність за недотримання правил охорони праці.

1.9 Особи, що не виконують вимоги даної інструкції, несуть відповідальність відповідно до чинного законодавства і правил внутрішнього трудового розпорядку.

1.10 Особи, що не виконують вимоги даної інструкції, несуть відповідальність відповідно до чинного законодавства і правил внутрішнього трудового розпорядку.

1.11 Знати місце перебування засобів надання долікарняної допомоги, первинних засобів пожежогасіння, головних і запасних виходів, шляхи евакуації у випадку пожежі або аварії, номери телефону пожежно-рятувальної служби (9-101),

Уміти:

- надати долікарняну допомогу потерпілому
- уміти користуватись первинними засобами пожежогасіння

II ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1 Перевірити наявність і справність приладів і устаткування. Візуально, за станом

сигнальної лампи або рукоятки вимикача чи автомата переконатися у відсутності напруги на лабораторній установці.

Установити органи керування (ЛАТр), реостат, резистор, перемикач) у початкові положення згідно інструкцій з експлуатації і методичних вказівок до виконання даної роботи.

Перевірити справність монтажних проводів: відсутність порушень ізоляції і наявність наконечників.

З'єднувальні проводи з порушеною ізоляцією або без наконечника використовувати забороняється.

2.2 Перевірити надійність заземлення

Заземленню (зануленню) підлягають корпуси електричних машин, апаратів, лабораторних стендів каркаси розподільних щитів, металеві кожухи приладів.

Проводи заземлення повинні бути:

- мідні, перетином - 1,5 мм (сі-1,4 мм);
- алюмінієві, перетином - 2,5 мм (сі- 1,8 мм).

2.3 Настільні прилади розташувати так, щоб не було натягу монтажних проводів, і була забезпечена зручність та безпека, зчитування показання приладів.

2.4 Зібрати електричну модель відповідно до принципової схеми лабораторної роботи, що виконується. Монтаж (збирання) моделі починати від приймача (навантаження) і закінчити підключенням до джерела живлення.

2.5 Доповісти викладачу про готовність виконувати роботу і з його дозволу (після перевірки правильності монтажу) увімкнути живлення.

Перед вмиканням живлення голосом попередити бригаду «вмикаю живлення».

III ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ РОБОТИ

3.1 Увімкнувши напругу, перевірити, роботу приладів і устаткування, відсутність стороннього шуму і запаху гару, відхилення стрілок приладів у межах шкали, обертання диска лічильника праворуч.

3.2 Суворо дотримувати послідовність і правила змінювання режимів роботи агрегатів і контролювати їх роботу відповідно приладів та сигнальних пристроїв, не допускати межових режимів.

3.3 При роботі агрегатів стежити за тим, щоб одяг та інші предмети не торкалися обертових частин машин.

Забороняється знаходитись напроти обертових муфт, гальмувати або зупиняти їх рукою.

IV. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1 Доповісти керівництву про закінчення роботи і, одержавши дозвіл, установити ручки керування (ЛАТр, реостат, резистор, перемикач) у «початкові положення» і вимкнути лабораторну установку (стенд).

4.2 Розібрати модель лабораторної роботи, монтажні проводи з робочого місця скласти в шухляду тумбочки.

V. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5.1 При виникненні аварійних ситуацій: зруйнувався запобіжник, спрацював автомат захисту, «зашкалили» контрольні прилади, з'явився шум, запах горілої фарби - негайно вимкнути живлення і, не змінюючи положення органів керування лабораторної моделі, доповісти керівнику про несправність, що виникла.

5.2 Повторне вмикання установи (лабораторної моделі) дозволяється тільки після визначення й усунення причин, що викликали несправність.

Цю роботу зобов'язаний проводити завідувач навчальною лабораторією разом з керівником занять. Залучати здобувачів вищої освіти для ремонтних робіт забороняється.

Ремонт (заміну) приладів (устаткувань) слід виконувати тільки при вимкненому живленні.

5.3 При загорянні лабораторної установки негайно вимкнути живлення на РЩ (у

лабораторії) у коридорі тобто, знеструмити цю лабораторію.

Про пожежу доповісти завідувачу кафедри, начальнику служби охорони та зв'язку.

Здобувачі вищої освіти, незадіяні в ліквідації пожежі, повинні залишити приміщення, винести настільні прилади.

5.4 Ліквідувати вогнище за допомогою вогнегасника ОП-5 для приведення вогнегасника до дії зірвати пломбу, висмикнути чеку, спрямувати сопло на вогонь, натиснути ручку, балон тримати на відстані не менше 4 метри від вогню.

5.5 При неможливості ліквідувати пожежу, залишити приміщення, закривши вікна і двері, викликати пожежних за тел. 9-101

5.6 при поразенні електричним струмом звільнити потерпілого від дії струму (вимкнути живлення, звільнити від контакту зі струмоведучими частинами електроустаткування), викликати лікаря (тел. 9-103), надати першу допомогу, для чого:

- покласти на тверду поверхню;
- визначити ступінь ураження і порядок дій перевірити пульс, дихання, за необхідності очистити порожнину рота, зробити штучне дихання, зовнішній масаж серця.

5.7 Про всі нещасні випадки й аварії керівник занять (робіт) зобов'язаний негайно доповісти завідувачу навчальною лабораторією, завідувачу кафедри та службу ЦЗ, П, ТБ, ОПтаВО

Зав. кафедри ЕтаЕА

Петро АНДРІЄНКО

Узгоджено:

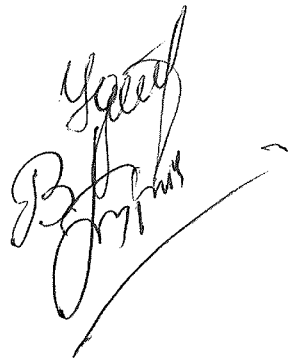
Декан ЕТФ

Микола АНТОНОВ

Провідний інженер ОП

Тетяна УДОВЕНКО

Начальник юридичного відділу

Максим ДЕСЕВ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 631
ПРИ ВИКОНАННІ РОБІТ В НАВЧАЛЬНІЙ ЛАБОРАТОРІЇ
ВИСОКОВОЛЬТНИХ АПАРАТІВ, СИЛОВИХ ЕЛЕКТРОННИХ ПЕРЕТВОРЮВАЧІВ
ТА КОМП'ЮТЕРНОГО МОДЕЛЮВАННЯ
КАФЕДРИ ЕЛЕКТРИЧНІ ТА ЕЛЕКТРОННІ АПАРАТИ

м. ЗАПОРІЖЖЯ

2025 р.

Затверджено

Наказом ректора

НУ «Запорізька політехніка»

«14» квітня 2025 р. № 107-А

ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 631
ПРИ ВИКОНАННІ РОБІТ В НАВЧАЛЬНІЙ ЛАБОРАТОРІЇ
ВИСОКОВОЛЬТНИХ АПАРАТІВ, СИЛОВИХ ЕЛЕКТРОННИХ ПЕРЕТВОРЮВАЧІВ ТА
КОМП'ЮТЕРНОГО МОДЕЛЮВАННЯ
КАФЕДРИ «ЕЛЕКТРИЧНІ ТА ЕЛЕКТРОННІ АПАРАТИ»

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Інструкція розроблена відповідно до правил технічної експлуатації (ПТЕ) і Правил безпечної експлуатації електроустановок (ПБЕЕ) споживачів, інструкція з експлуатації приладів і лабораторного устаткування.

1.2 Лабораторія призначена для виконання лабораторних робіт, практичних занять, курсового проєктування й наукових робіт. Вона обладнана лабораторними стендами, електровимірювальними приладами і апаратами.

1.3 Електричне живлення лабораторії здійснюється від мережі напругою 220 В, 380 В тому після вмикання приладів і устаткування контакт (торкання) неізовльованих струмоведучих частин устаткування і приладів, небезпечно для життя.

1.4 Особи, прийняті на роботу як оперативний персонал, повинні пройти медичний огляд.

1.5 Викладачі і обслуговуючий персонал, що виконують обов'язки оперативного персоналу, повинні вивчити дану Інструкцію, Правила безпечної експлуатації приладів і устаткування й одержати інструктаж на робочому місці.

1.6 До роботи на лабораторних установках і обладнанні допускаються:

- співробітники кафедри (викладачі, допоміжний персонал), які знають свої функціональні обов'язки та допущені до самостійної роботи, як виконавці або керівники занять (робіт), мають 3 кваліфікаційну групу з електробезпеки;
- здобувачів вищої освіти, що пройшли відповідний інструктаж з обов'язковим особистим підписом в «Журналі реєстрації первинного, повторного, позапланового, цільового інструктажів з питань безпеки життєдіяльності, охорони праці та пожежної безпеки» і під керівництвом викладача кафедри.

1.6 Допуск здобувачів вищої освіти до роботи здійснюється керівником занять, після того, як він з'ясував рівень знань студентів, методики проведення лабораторної та іншої робіт.

1.7 Піклуватися про власну безпеку, пам'ятати про особисту відповідальність за недотримання правил охорони праці.

1.8 Особи, що не виконують вимоги даної інструкції, несуть відповідальність відповідно до чинного законодавства і правил внутрішнього трудового розпорядку.

1.9 Особи, що не виконують вимоги даної інструкції, несуть відповідальність відповідно до чинного законодавства і правил внутрішнього трудового розпорядку.

1.10 Знати місце перебування засобів надання долікарняної допомоги, первинних засобів пожежогасіння, головних і запасних виходів, шляхи евакуації у випадку пожежі або аварії, номери телефону пожежно-рятувальної Служби (9-101);

Уміти:

- надати долікарняну допомогу потерпілому
- користуватися первинними засобами пожежогасіння.

II. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1 Перевірити наявність і справність приладів і устаткування: візуально, за станом сигнальної лампи або рукоятки вимикача чи автомата переконатися у відсутності напруги на лабораторній установці.

Установити органи керування (ЛАТр, реостат, резистор, перемикач) у «початкові положення згідно інструкцій з експлуатації і методичних вказівок до виконання даної роботи».

Перевірити справність монтажних проводів: відсутність порушень ізоляції і наявність наконечників.

З'єднувальні проводи з порушеною ізоляцією або без наконечника використовувати забороняється.

2.2 Перевірити надійність заземлення

Заземленню (зануленню) підлягають корпуси електричних машин, апаратів, лабораторних стендів, каркаси розподільних щитів, металеві кожухи приладів.

Проводи заземлення повинні бути:

- мідні, перетином - 1,5 мм (сі - 1,4 мм);
- алюмінієві, перетином - 2,5 мм (сі - 1,8 мм).

2.3 Настільні прилади розташувати так, щоб не було натягу монтажних проводів, і була забезпечена зручність та безпека зчитування показання приладів.

2.4 Зібрати електричну модель відповідно до принципової схеми лабораторної роботи, що виконується. Монтаж (збирання) моделі починати від приймача (навантаження) і закінчити підмиканням до джерела живлення.

2.5 Доповісти викладачу про готовність виконувати роботу і з його дозволу (після перевірки правильності монтажу) увімкнути живлення.

Перед вмиканням живлення голосом попередити бригаду «вмикаю живлення».

III. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ РОБОТИ

3.1 Увімкнувши напругу, перевірити роботу приладів і устаткування: відсутність стороннього шуму і запаху гару, відхилення стрілок приладів у межах шкали, обертання диска лічильника праворуч.

3.2 Суворо дотримувати послідовність і правила змінювання режимів роботи агрегатів і контролювати їх роботу відповідно приладів та сигнальних пристроїв, не допускати межових режимів.

3.3 При роботі агрегатів стежити за тим, щоб одяг та інші предмети не торкалися обертючих частин машин.

Забороняється знаходитись напроти обертючих муфт, гальмувати рукою.

IV. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1 Доповісти керівництву про закінчення роботи і, одержавши дозвіл, установити ручки керування (ЛАТр, реостат, резистор, перемикач) у «початкові положення» і вимкнути лабораторну установку (стенд).

4.2 Розібрати модель лабораторної роботи, монтажні проводи з робочого місця і скласти в шухляду тумбочки.

V. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5.1 При виникненні аварійних ситуацій: зруйнувався запобіжник, спрацював автомат захисту, «защкалили» контрольні прилади, з'явився шум, запах горілої фарби - негайно вимкнути живлення і, не змінюючи положення органів керування лабораторної моделі, доповісти керівнику про несправність, що виникла.

5.2 Повторне вмикання установи (лабораторної моделі) дозволяється тільки після визначення й усунення причин, що викликали несправність.

Цю роботу зобов'язаний проводити завідувач навчальною лабораторією разом з

керівником занять. Залучати студентів для ремонтних робіт забороняється.

Ремонт (заміну) приладів (устаткування) слід виконувати тільки при вимкненому живленні.

5.3 При загорянні лабораторної установки негайно вимкнути живлення на РЩ (у лабораторії) у коридорі, тобто знеструмити цю лабораторію.

Про пожежу докласти завідувачу навчальною лабораторією, черговому служби ЦЗ, П, ТБ, ОП та ВО;

Здобувачі вищої освіти, незадіяні в ліквідації пожежі, повинні залишити приміщення, винести настільні прилади.

5.4 Ліквідувати вогнище за допомогою вогнегасника ОП-5 для приведення вогнегасника до дії зірвати пломбу, висмикнути чеку, спрямувати сопло на вогонь, натиснути ручку, балон тримати на відстані не менше 4 м. від вогню.

5.5 При неможливості ліквідувати пожежу, залишити приміщення, закрити вікна і двері, викликати пожежних за тел. 9-101

5.6 При ураженні електричним струмом звільнити потерпілого від дії струму (вимкнути живлення, звільнити від контакту зі струмоведучими частинами електроустаткування), викликати лікаря (тел. 9-103), надати першу допомогу, для чого:

- покласти на тверду поверхню;
- визначити ступінь ураження і порядок дій перевірити пульс, дихання, за необхідності очистити порожнину рота, зробити штучне дихання, зовнішній масаж серця.

5.7 Про всі нещасні випадки й аварії керівник занять (робіт) зобов'язаний негайно доповісти завідувачу навчальною лабораторією, завідувачу кафедри та службі ЦЗ, П, ТБ, ОП та ВО.

Зав. кафедри ЕтаЕА

 Петро АНДРІЄНКО

Узгоджено:

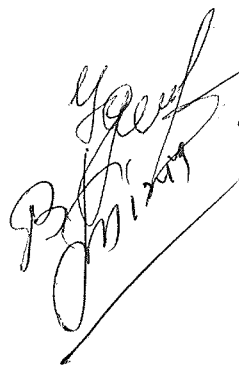
Декан ЕТФ

Микола АНТОНОВ

Провідний інженер ОП

Тетяна УДОВЕНКО

Начальник юридичного відділу

Максим ДЕСЕВ